

ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

СИЛАБУС

ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ -

комплексна дисципліна, що сприяє формуванню базових знань про закономірності і принципи функціонування людської психіки: процесів, станів та властивостей, а також особистості в цілому. Загальна психологія займає особливе положення серед всіх напрямків, поєднуючи різні психологічні галузі в цілісне наукове знання.

НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД, ФАКУЛЬТЕТ, КАФЕДРА

- КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
- ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ, БІЗНЕСУ І ПСИХОЛОГІЇ
- КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ І ТУРИЗМУ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

освітній рівень	бакалавр
галузь знань	05 соціальні та поведінкові науки
спеціальність	053 психологія
освітня програма	Практична психологія
статус дисципліни	нормативна
мова викладання	українська
семестр	III
навчальний рік	2022-2023
обсяг дисципліни	6 кредитів/ 180 годин, серед них: • 28 - лекційних • 32 - семінарських • 120 - самостійна робота
форма контролю	іспит
викладач	ФЕДЬКО Світлана Леонідівна, канд. психол. наук, доцент https://psy.knlu.edu.ua/vikladachi/
контакти	svitlana.fedko@knlu.edu.ua
дні занять	згідно розкладу занять
консультації	згідно графіку консультацій

СТРУКТУРА СИЛАБУСУ:

- [АНОТАЦІЯ](#)
- [ЦІЛІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ](#)
- [ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ](#)
- [ПОЛІТИКА КУРСУ](#)
- [ВИДИ ЗАНЯТЬ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ](#)
- [СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ](#)
- [ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ](#)
- [ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ](#)
- [РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА](#)

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «**Загальна психологія**» є обов'язковим компонентом (ОК 1) освітньої програми «Практична психологія». Вона займає одне з центральних та системоутворюючих місць в системі фахової підготовки здобувача вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія і сприяє формуванню теоретико-методологічного базису професійного світогляду та діяльності фахівця в галузі психології.

Предметом вивчення дисципліни є психічні процеси, стани і властивості особистості, а також низка феноменів, що з ними пов'язані. Лекційне викладення теоретичного матеріалу супроводжується виконанням студентами самостійних завдань, спрямованих на опрацювання літературних джерел і систематизації основного масиву знань, що складають зміст курсу.

Дисципліна «Загальна психологія» є вихідним пунктом у залученні майбутніх фахівців до систематичного знайомства з основами психологічної теорії, методологічними питаннями, практикою психологічних досліджень, історією становлення наукової психології у її різноманітних і різнорівневих зв'язках з природничими, гуманітарними, технічними дисциплінами.

ЦІЛІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу «**Загальна психологія**» полягає у формуванні у здобувачів уявлень про психологічну науку та психологічне пізнання, його специфіку, методи, предмет, та завдання, її основні категорії, місце серед інших наук; знайомстві з основними закономірностями формування, функціонування та розвитку психіки сучасної людини як продукту еволюції у ході суспільно-історичного розвитку.

Оскільки компетентістний підхід в сучасній освіті передбачає результатом навчання формування низки конкретних компетентностей, то згідно ОП «Практична психологія», вивчення даної навчальної дисципліни забезпечує наступні: **інтегральна компетентність** - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов; **загальні компетентності**: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність глибоко розуміти вітчизняні культурні традиції та їх вплив на психічну діяльність і

повсякденну поведінку; глибоке розуміння етичних норм діяльності та гуманістичних цінностей людства; **фахові компетентності**: здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології; здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ; здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків; здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел; здатність дотримуватися норм професійної етики.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

У результаті вивчення дисципліни «Загальна психологія» здобувачі мають:

- знати предмет, завдання та структуру загальної психології; методи психологічного дослідження;
- знати особливості психічних процесів, станів, властивостей, закономірності психічного життя індивіда;
- знати провідні напрями розвитку та основні проблеми сучасної психологічної науки;
- уміти самостійно аналізувати наукові першоджерела з психології;
- уміти аналізувати співвідношення психічного і фізіологічного у їх взаємозв'язку та специфіці;
- уміти використовувати засвоєні теоретичні знання для розв'язання психологічних завдань;
- бути здатними до самостійного планування, організації та здійснення теоретичних досліджень;
- бути здатними ефективно формувати комунікативну стратегію в різних професійних ситуаціях;
- бути здатними самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;
- бути здатними приймати самостійні рішення та відстоювати погляди у розв'язанні професійних завдань із дотриманням меж своєї компетентності та норм професійної етики.

Вивчення курсу сприяє досягненню таких програмних результатів навчання:

ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПРН 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПРН 7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПРН 9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПРН 10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПРН 19. Враховувати ментальні та релігійні особливості досліджуваних та клієнтів у професійній роботі.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА

- ✓ забезпечити викладання навчальної дисципліни згідно робочого плану;
- ✓ дотримуватися норм педагогічної етики, з повагою ставитися до особистості здобувачів;
- ✓ оцінювати навчальні досягнення здобувачів з опорою на визначені критерії для відповідних видів навчальної діяльності (див. [система та критерії оцінювання](#));
- ✓ надавати відповіді на питання студентів щодо змісту курсу та організації навчання;
- ✓ залишатися доступним для комунікації у визначений у силабусі спосіб.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТУДЕНТА

- ✓ виконати навчальну програму курсу в повному обсязі;
- ✓ дотримуватися у спілкуванні норм ділової етики, з повагою ставитися до інших здобувачів і викладача;
- ✓ дотримуватися вимог політики курсу, що зазначена нижче.

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Для оперативної комунікації з викладачем щодо змістових та організаційних питань з курсу рекомендується використовувати **чат в системі MS Teams** у робочий час. Використання інших засобів комунікації (корпоративна електронна пошта; соціальні мережі Telegram, Viber, що прив'язані до особистого номеру телефону викладача) допускається, але відповідь може бути надана з затримкою.

Перед тим, як надсилати викладачу питання, рекомендується перевірити чи не міститься відповідь на питання в тексті силабусу або серед матеріалів курсу (наприклад, у відповідній команді курсу в системі MS Teams); звернутися з питанням до одногрупників, які можуть знати необхідну інформацію.

ВІДВІДУВАННЯ І ПРОПУСКИ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Відвідування здобувачами вищої освіти лекційних і семінарських занять є обов'язковою умовою успішного проходження навчальної дисципліни.

Відсутність (з поважної та неповажної причини) на лекційному або семінарському занятті не звільняє від навчальної відповідальності і має бути відпрацьована під час консультаційних годин. Для відпрацювання здобувач освіти має бути готовий до тестування за темою пропущеного заняття або до обговорення з викладачем питань пропущеного заняття у формі співбесіди.

ПЛАГІАТ, АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ✓ самостійне виконання усіх видів навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю;
- ✓ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ надання достовірної інформації про результати власної наукової і творчої діяльності.

ВИДИ ЗАНЯТЬ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- Курс викладається у форматі **лекцій**, які розкривають основні питання з кожної теми, і доповнюється проведенням семінарських занять.

Для ефективної роботи під час лекції рекомендується: перед початком лекції ознайомитись з її тематикою (див. [тематичний план курсу](#)); пригадати зміст попередньої лекції і встановити зв'язок з новою темою; під час лекції робити конспект (основні тези, найвидатніші факти, різного роду довідки та посилання лектора тощо), намагатися критично осмислювати інформацію, що подається і ставити питання лектору для кращого розуміння навчального матеріалу.

- Під час **семінарських занять** поставлені на лекціях питання вивчаються більш поглиблено, а також аналізується їх значущість для сучасної психологічної науки і можливе практичне застосування засвоєних знань. Заняття проходять у формі обговорення із залученням методу постановки проблемних запитань, націлених на вирішення проблеми або знаходження відповіді на дискусійні питання. Під час семінарського заняття вітається ініціатива студентів у дискусії, їх проактивна позиція.

Для ефективної підготовки до семінарських занять рекомендується: ознайомитись з тематикою і питаннями семінару, а також з рекомендованою до семінару літературою та іншими інформаційними джерелами; студент має бути готовий обговорювати під час семінару всі питання, що визначені до цього заняття у плані (див. [тематичний план курсу](#)).

- Згідно робочої програми з навчальної дисципліни «Загальна психологія», на **самостійну позааудиторну роботу** студента відведено 120 годин. Самостійна робота студентів складається з таких видів роботи: робота з основною та додатковою літературою, матеріалами з мережі Інтернет та конспектами лекцій; виконання самостійних завдань різного характеру і рівня складності; підготовка до семінарів та іспитів (заліків) безпосередньо перед ними. Завдання, винесені на самостійну роботу студента, виконуються ним повністю самостійно і у призначений час подаються на перевірку викладачу.

Для ефективної самостійної роботи рекомендується: уважно ознайомитись зі змістом завдання і вимогами до його виконання і оформлення; оцінити обсяг роботи, яку необхідно провести для його виконання; спланувати час і послідовність дій для виконання самостійної роботи; працювати над завданнями послідовно і систематично, з дотриманням визначених термінів.

СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів між видами навчальної діяльності змінюється в залежності від форми підсумкового контролю:

семестр	форма підсумкового контролю	види навчальної діяльності здобувача	максимальна кількість балів
III, IV	іспит	аудиторна та самостійна робота	50
		модульна контрольна робота (МКР)	20
		іспит	30

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за поточну (аудиторну та самостійну) роботу протягом семестру та рейтингового бала за МКР.

Поточне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється в національній 4-бальній шкалі («5», «4», «3», «2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських занять позначаються «0».

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів (робота під час семінарів та/або практичних занять)

«5»	студент демонструє вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою, вміє самостійно знайти відповідь на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та першоджерела; вміє вводити та використовувати власні класифікації, аналізувати, робити власні висновки; здатен встановлювати міжтематичні та міжпредметні зв'язки
«4»	студент демонструє достатньо вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою та першоджерелами, відповідь на проблемні запитання знаходить за допомогою викладача, спираючись на лекційний матеріал та вивчення першоджерел; допускає неточності та несуттєві (які кардинально не міняють суть) помилки у визначенні понять та категорій і т.і., але легко усуває їх завдяки додатковим питанням
«3»	студент частково володіє матеріалом теми семінару; репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу та/або основного підручника; допускає помилки у визначенні понять та категорій і т.і.; нездатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання
«2»	студент демонструє нездатність розкрити питання семінару; не опанував зміст теми, вкрай слабо знає рекомендовану літературу, не володіє науковими фактами та категоріями, не знає основних закономірностей психічних явищ; показує низький рівень загальногуманітарного та наукового мислення

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів

«5»	робота виконана правильно, повністю і самостійно, відбиває належний рівень знань, та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані
«4»	робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані
«3»	робота виконана, але містить помилки, відбиває недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності дотримані частково
«2»	робота виконана на неприйнятно низькому рівні; оформлення не відповідає вимогам; вимоги академічної доброчесності не дотримані
«0»	робота не виконана

МКР проводиться наприкінці семестру і охоплює весь зміст навчального модуля. МКР оцінюється за 4-бальною шкалою («5», «4», «3», «2»). Трансформація оцінки у рейтинговий бал за МКР проводиться у такий спосіб:

«5» - 17-20 балів

«4» - 13-16 балів

«3» - 9-12 балів

«2» - 1-8 балів

Неявка на МКР – 0 балів

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи студентів

«5»	при виконанні завдання студент демонструє широку обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, дає вірне та коректне визначення основним поняттям і психологічним термінам; вміє самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки
«4»	при виконанні завдання студент показав достатню обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, але виявляє при цьому недостатнє вміє самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коментарі і висновки
«3»	при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, низьке розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, труднощі у проведенні аналізу психологічної ситуації або емпіричних даних та формулюванні коректних та вірних коментарів і висновків
«2»	при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, нерозуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, невміє проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки
«0»	робота не виконана

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за наступною схемою:

підсумковий рейтинговий бал	оцінка за шкалою ЕКТС	форма підсумкового контролю – іспит
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	
60 – 65	E	задовільно
0 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

Підсумкова форма контролю у III та IV семестрі – **ІСПИТ в усній формі**. Здобувачі мають дати відповідь на три питання екзаменаційного білету.

Для допуску здобувача вищої освіти до іспиту необхідним є виконання ним вимог навчального плану і графіка навчального процесу, а саме: усі пропущені аудиторні заняття мають бути відпрацьовані, усі види робіт, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані.

Максимальний екзаменаційний бал становить **30**. Викладач оцінює відповідь здобувача на іспиті за 4-бальною шкалою. Отримана оцінка трансформується в **екзаменаційний рейтинговий бал** у такий спосіб:

« відмінно »	– 30 балів
« добре »	– 23 бали
« задовільно »	– 18 балів
« незадовільно »	– 0 балів

Критерії оцінювання усної відповіді здобувача на іспиті:

« відмінно »	повна і правильна відповідь на всі питання екзаменаційного білета, здобувач демонструє знання фактологічного матеріалу, основних теоретичних питань курсу, вичерпно відповідає на додаткові запитання викладача, творчо застосовує теоретичний апарат дисципліни
« добре »	в цілому правильна відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач вміє робити аналіз і висновки, але на додаткові запитання викладача відповідає з деякими неточностями та недоліками
« задовільно »	поверхнева відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач припускається помилок при висвітленні фактологічного матеріалу, частково знає відповідь на запропоновані питання і демонструє наявність окремих елементів самостійного мислення
« незадовільно »	відсутність будь-якої відповіді на теоретичні запитання внаслідок незнання програмного матеріалу

- ✓ Якщо здобувач на іспиті з дисципліни, з якої він мав семестровий рейтинговий бал **менше 42 балів**, отримує **позитивну** екзаменаційну оцінку («відмінно», «добре», «задовільно»), то йому виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою **лише «задовільно»**, за шкалою ЄКТС – **Е**, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» ставиться **60 балів**.

МОДУЛЬ 3. ПСИХІЧНІ СТАНИ ІНДИВІДА

	години																				
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВІ ПРОЦЕСИ ТА СТАНИ																					
Лекція 1. Емоції, емоційні стани та почуття людини • Емоції та їх структура. • Види емоцій і властивості емоцій. • Нейрофізіологічні механізми емоцій. • Базові емоції з К. Ізардом.	2																				
Семінар 1. Роль емоцій у житті індивіда. Види емоцій. Питання до семінару: • Емоційне реагування та його характеристики. Види емоційного реагування. Властивості емоцій. • Фізіологічні механізми емоційних реакцій. • Функції емоцій. Значення емоцій в житті людини. • Базові емоції за К. Ізардом. Критерії визначення базових емоцій. • Емоційні властивості індивіда. • Вищі емоції. Практичне завдання: коротко законспектувати відповідні фрагменти текстів наукових першоджерел: • Izard Carroll E. <i>Forms and Functions of Emotions: Matters of Emotion–Cognition Interactions</i> // <i>Emotion Review</i> 3 (4):371-378 (2011). URL: https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1754073911410737	2																				
Лекція 2. Теорії емоцій • Еволюційні та фізіологічні теорії емоцій. • Мотиваційні та когнітивістські теорії емоцій.	2																				
Семінар 2. Теорії емоцій • Еволюційна теорія Ч. Дарвіна; • «Периферична» теорія емоцій У. Джеймса – М. Ланге; • Теорія У. Кеннона- Ф. Барда; • Теорія когнітивного дисонансу Л. Фестінгера; • Інформаційна теорія емоцій П. В. Сімонова; • Теорія диференціальних емоцій К. Ізарда. Практичне завдання: на основі наявних джерел, заповнити таблицю «Теорії емоцій» за такою структурою:	2																				
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 5%;">№</th> <th style="width: 45%;">Назва теорії, автор</th> <th style="width: 25%;">Основні положення</th> <th style="width: 25%;">Критичні зауваження</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">1</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">п...</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		№	Назва теорії, автор	Основні положення	Критичні зауваження	1				2				3				п...			
№	Назва теорії, автор	Основні положення	Критичні зауваження																		
1																					
2																					
3																					
п...																					

Лекція 3-4. Емоційні стани індивіда • Загальна характеристика емоційних станів • Стрес: історія дослідження, причини, фізіологія • Афект: патологічний і фізіологічний • Фрустрація: причини, індивідуальні особливості переживання • Настрій як емоційний фон • Пристрасть як адиктивна поведінка	4
Семінар 3-4. Емоційні стани Питання до семінару: • Загальне уявлення про функціональний стан організму (за А.Г. Маклаковим. С. 442-448) • Роль ЦНС як механізму управління функціональними станами організму. • Поняття про психічне напруження. Види та детермінанти психічної напруги. • Поняття про стрес. Типи стресу: інформаційний та емоційний. • Стадії стресу. • Фрустрація як психічний стан людини. • Афект як психічний стан: ознаки, причини, види. • Настрій як стійкий психічний стан. • Вищі емоції (почуття). Їх види. • Емоційний інтелект. Практичні завдання: • Підібрати 2 психодіагностичні методики дослідження емоційних станів. Здійснити діагностику (досліджуваним може виступати сам студент або інша особа). Оформити у вигляді протоколу дослідження.	4
Лекція 5-6. Психологічна сутність вольової регуляції • Поняття про волю, функції волі. • Вольова регуляція поведінки. • Нейрофізіологічні механізми вольової регуляції. • Підходи до вивчення вольової регуляції (теорії волі).	4
Семінар 5-6. Психологічна сутність вольової регуляції • Взаємозв'язок волі і свідомості. • Фізіологічні основи волі. • Акцептор дії за В.А. Анохіним. • Роботи в галузі дослідження волі В.А. Іванникова, В.І.Селіванова, Н.А.Бернштейна та В.М. Бехтерева. • Теорії волі. • Психологічна структура вольової дії. • Порушення волі. • Вольові якості людини та їх розвиток. Основні етапи розвитку волі у дитини. Практичні завдання: • Підібрати 2 психодіагностичні методики дослідження вольової сфери. Здійснити діагностику (досліджуваним може виступати сам студент або інша особа). Оформити у вигляді протоколу дослідження.	4

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МОТИВИ І МОТИВАЦІЯ

Лекція 7. Мотиви і мотивація. Психологічні теорії мотивації • Параметри мотиваційної сфери індивіда • Психологічні теорії мотивації • Експериментальні дослідження мотиваційної сфери	2
Семінар 7. Мотиви та мотивація. Підходи до вивчення. Питання до семінару: • Поняття мотивації. Проблема базової мотивації. • Проблема внутрішньої та зовнішньої мотивації. • Структура та основні параметри мотиваційної сфери людини. • Напрями дослідження мотивації. Теорії мотивації. • Ситуативна мотивація. Дослідження школи К. Левіна. • Свідома та несвідома мотивація. Практичне завдання: • Підібрати 2 психодіагностичні методики дослідження мотиваційної сфери. Здійснити діагностику (досліджуваним може виступати сам студент або інша особа). Оформити у вигляді протоколу дослідження.	2
Семінар 8. Модульна контрольна робота	2

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Визначення і характеристика поняття «емоційний інтелект».
2. Поняття про психічну напругу. Види та детермінанти психічної напруги.
3. Класифікація емоцій.
4. Стенічні та астенічні емоції.
5. Фактори, що обумовлюють формування позитивних і негативних емоцій.
6. Рівні вияву емоційних переживань: фізіологічний, моторний, поведінковий.
7. Функції емоцій. Коротка характеристика.
8. Визначення і сутність поняття „когнітивний дисонанс”.
9. Емоційні стани та їх особливості.
10. Критерії для визначення базових емоцій за К. Ізардом.
11. Стрес і його стадії за Г. Сельє. Типологія стресових станів.
12. Когнітивна теорія стресу Р. Лазаруса.
13. Структури мозку і біохімічні механізми що визначають емоційне життя людини?
14. Патологічний афект.
15. Теорія когнітивного дисонансу Л.Фестінгера.
16. Когнітивні теорії емоцій (М. Арнольд, С. Шехтер, Р. Лазарус).
17. Психоорганічні теорії емоцій У. Джемса–Г. Ланге та У. Кеннона–П. Барда
18. Зв’язок емоцій з потребами людини.
19. Сучасні підходи до вивчення емоційності у психології.
20. Суб’єктивні особливості переживання стану фрустрації.
21. Фрустрація і способи реакції на неї.
22. Тривога як особистісна риса і ситуативний прояв.
23. Типи вищих емоцій (почуттів). Коротка характеристика.
24. Характеристика психологічних та фізіологічних механізмів емоцій.
25. Еволюційна теорія емоцій (Ч. Дарвін, Е. Клапаред).

26. Інформаційна теорія емоцій.
27. Механізми психічної адаптації.
28. Сутність механізмів регуляції психічних станів
29. Критерії оцінки функціонального стану і їх залежність від індивідуально-психологічних особливостей особистості
30. Фізіологічні основи емоцій. Роль другої сигнальної системи в формуванні емоцій.
31. Воля як процес свідомої регуляції поведінки. Функції волі.
32. Основні психологічні теорії волі.
33. Природничо-наукові концепції волі.
34. Характеристика вольових якостей особистості.
35. Фізіологічні і мотиваційні аспекти вольових дій.
36. Психологічна структура простого та складного вольового акту.
37. Боротьба мотивів, як умова виникнення та здійснення вольового акту.
38. Визначення і характеристика поняття «каузальна атрибуція».
39. Роль уяви у вольовій регуляції діяльності.
40. Основні порушення волі та їх характеристика.
41. Закон «оптимуму мотивації» Йеркса-Додсона.
42. Основні характеристики мотиваційної сфери людини: широта, гнучкість, ієрархічність, тощо.
43. Характеристика головних диспозиційних змінних: мотив, потреба, мета.
44. Основні напрями дослідження мотивації. Теорії мотивації.
45. Основні закономірності розвитку мотиваційної сфери.
46. Структура та основні параметри мотиваційної сфери людини.
47. Сутність проблеми базової мотивації.
48. Сутність проблеми внутрішньої та зовнішньої мотивації.
49. Сутність ситуативної мотивації в контексті досліджень школи К.Левіна.
50. Феномени «вольової» і «польової» поведінки за К. Левіним.
51. Поняття і феномен «квазіпотреби» (за К. Левіним)
52. Мотивована поведінка як характеристика особистості. Мотивація успіху і уникнення невдач.
53. Особливості вияву мотивів афіліації, влади, відторгнення, просоціальної поведінки, агресії, тощо).
54. Взаємозв'язок самооцінки та рівня домагань як факторів мотивації.
55. Роль еволюційної теорії Ч. Дарвіна в розвитку проблеми мотивації поведінки людини.
56. Біологізаторські теорії мотивації (З. Фрейд, У.Мак-Даугал).
57. Теорія діяльнісного походження мотиваційної сфери людини.
58. Мотивація досягнень і мотивація уникнення невдач (психологічна характеристика).
59. Співвідношення понять «потреба», «мотив», «мотивація»; відмінності в їх інтерпретації різними авторами.
60. Поняття базових потреб. Розуміння базових потреб в теоріях А. Маслоу, Е. Фромма та ін.

БАЗОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Бенеш Г. Психологія: Atlas: Довідник: Пер. з нім. / Наук. ред. пер. В.О. Васютинський. К. : Знання-Прес, 2007. 510 с.
2. Варій М.Й. Загальна психологія. Львів : Априорі, 2016. 382 с.
3. Долинська Л.В. Загальна психологія : Хрестоматія. К. : Каравела, 2017. 640 с.
4. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 388 с.
5. Максименко С. Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія. Київ : МАУП, 2020. 256 с.
6. Москалець В.П. Загальна психологія. К. : Ліра, 2020. 564 с.
7. Основи практичної психології / За заг. ред. В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелєва та ін. Київ : Либідь, 2003. 536 с.
8. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник. К. : Каравела, 2020. 418 с.
9. Рибалка В.В. Методологічні проблеми наукової психології: посібник. Київ: Талком, 2017. 245 с.
10. Цимбалюк І.М. Психологія: навч. посіб. для вузів. К. : Професіонал, 2006. 576 с.
11. APA Dictionary of Psychology / VandenBos G.R. editor in chief. American Psychological Association, 2015. 1204 p.
12. Matsumoto D., Juang L. Culture and Psychology. Cengage Learning EMEA, 2016. 503 p.

ДОДАТКОВА

1. Галецька І., Кліманська М. Психометрична характеристика опитувальника позитивного і негативного афекту (ОПАНА), розробленого на основі методики PANAS. *Психологічний часопис*, 2020. Том 6. №4. С. 119-132.
2. Bondarenko A. Fedko S. Parasiei-Hocher A., et al. The Problem of Anxiety Among Ukrainian Students on Remote Learning During COVID-19 Pandemic. *Wiadomości Lekarskie*. 2022. № 75(8). P. 1844-1848.
3. Izard C. Emotions in Personality and Culture. *Ethos*, 1983. №11(4). P. 305-312.
4. Feldman Barret. L. How Emotions Are Made: The Secret Life of the Brain. Boston : Houghton Mifflin Harcourt, 2017. 448 p.
5. Festinger L. A theory of cognitive dissonance. Evanston, IL: Row, Peterson, 1957. 291 p.
6. Harmon-jones E. Cognitive Dissonance: Reexamining a Pivotal Theory in Psychology. 2nd ed., *American Psychological Association*, 2019. 303 p.
7. Mesquita B., Vissers N., De Leersnyder J. Culture and Emotion. *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*, 2nd edition., 2015. Vol.5. P.542-549.
8. Fedko S., Kurbatova A., Remesnyk N., et al. Cultural Awareness in Contemporary Mental Health Practice *Wiadomości Lekarskie*. 2021. №74(11). P. 2762-2767.